

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

9/S-son (4-jild)

2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5/9 (4) - 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2024

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammadovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafuz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy

maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo‘limi psixologik xizmat boshlig‘i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po‘latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti;

SodiqovaShohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo‘tayeov Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro‘yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo‘yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Насретдинова Дилфуза Мухаммадиновна</i> ЖЕНЩИНЫ ТАТАРКИ В КУЛЬТУРНОЙ ЖИЗНИ ТУРКЕСТАНА	13-19
<i>Хужаниязов Уктам Ешбаевич</i> ҚОРАҚАЛПОҚ ДАВЛАТ АКАДЕМИК МУСИҚАЛИ ТЕАТРИ МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА	20-25
<i>Saidaxmatov Sharifbek Toshpo'latovich</i> SURXONDARYO VA QASHQADARYO VILOYATLARIDA DEMOGRAFIK O'ZGARISHLAR, AHOLI BANDLIGI VA MIGRATSIYA JARAYONLARI	26-32
<i>Yakubov O'tkir Shermamatovich</i> XX ASRNING UCHINCHI CHORAGIDAGI IQTISODIY, IJTIMOY O'ZGARISHLAR VA ULARNING DEMOGRAFIK JARAYONLARGA TA'SIRI	33-37
<i>Саидбобоева Гулзора Нематжоновна</i> ЎРТА ОСИЁ ЭНЕРГЕТИКЛАРИНИНГ I СЪЕЗДИ ХУСУСИДА	38-43
<i>Muminov Orifxuja</i> QIZILQUMNING LANDSHAFTI VA TARIXIY GEOLOGIYASI	44-49
<i>Avalova Gulshod Murodullayevna</i> HOJI BEKTOSH VALI – MUTASAVVUF FAYLASUF. HOJI BEKTOSH VALI MAJMUASI: TARIXI VA BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI	50-55
<i>Айтмуратова Жанылсын Жалгасовна, Жамалов Нурлан Юсупович</i> БУЮК АЛЛОМАЛАРИМИЗНИНГ МЕРОСИНИ ЎРГАНИШ АСОСИЙ ВАЗИФАМИЗ	56-61
<i>Qurbonova Marg'uba</i> TIL SOHASIDAGI O'ZBEKISTON HUKUMATI SIYOSATI, O'ZBEK TILINING DAVLAT TILI SIFATIDAGI NUFUZINI OSHIRISH ISTIQBOLLARI	62-68
<i>Shoto'rayeva Sitora Xudoyberdi qizi</i> BUXORO XONLIGIDA TOJIDDIN HASANHOJANING TUTGAN O'RNI VA IJTIMOY FAOLIYATI	69-72
<i>Убайдуллаева Моҳисадаф Суннатилла қизи</i> ҚЎҒИРЧОҚ ЎЙИНИНГ ЭНГ ҚАДИМГИ НОМОДДИЙ МАДАНИЙ МЕРОС СИФАТИДА	73-76
<i>Xoliqulov Rustam Sharipovich</i> YANGI O'ZBEKISTONDA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH SOHASIDAGI AMALGA OSHIRILAYOTGAN CHORA-TADBIRLAR	77-82
<i>Fayziyev Farrux Uktamovich</i> IMKONIYATI CHEKLANGAN INSONLAR O'RTASIDA O'TKAZILADIGAN XALQARO SPORT MUSOBAQALARINING RIVOJLANISH TARIXI	83-90
<i>Азаматова Гулмира Байирбековна</i> МЕҲНАТ МИГРАНТЛАРИНИ ИЖТИМОЙ-ИҚТИСОДИЙ Қўллаб-қувватлашнинг АЙРИМ ЖИҲАТЛАРИ	91-96

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna, Abduvohidov Behzod</i> ISHBILARMONLIK MUHITINI SHAKLLANTIRISHDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI O'RNI	97-107
<i>Абдуллаев Алтинбек Янгибаевич, Холиёров Парда Саъдуллаевич</i> КОРХОНАЛАРДА ИНВЕСТИЦИЯЛАР ҲИСОБИНИНГ ИЛМИЙ-МЕТОДОЛОГИЯСИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ	108-124
<i>Payazov Murod Maksudovich</i> “O‘ZBEKISTON TEMIR YO‘LLARI” AJDA YO‘LOVCHI TASHISH TIZIMINI MODERNIZATSIYALASH DAVR TALABI	125-131
<i>Юнусов Бегенч Мавланбердиевич</i> ИҚТИСОДИЁТ ТАРМОҚЛАРИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ РИВОЖЛАНИШИНИ БАШОРАТЛАШ, УЛАРНИНГ МЕТОДОЛОГИК АСОСЛАРИ	132-143
<i>Qo'chqarov Baxtiyor Hoshimjanovich, Sayitbaev Shermirza Datkamirzaevich</i> KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI AYLANMA VOSITALARINI SHAKLLANTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	144-151
<i>Мадрахимов Кахрамон Эгамберганиевич</i> МИНТАҚАВИЙ ИҚТИСОДИЙ СИЁСАТНИНГ СТРАТЕГИК УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ	152-161
<i>Palvaniyazov Anvar Amatovich</i> МАМЛАКАТ ИҚТИСОДИЙОТИГА ХОРИЙИY INVESTITSIYALARNI JALB ETISHDA INVESTITSION SIYOSATNING AHAMIYATI	162-165
<i>Raximbayev Akmal Azatboyevich</i> HUDUDLARDA SANOAT AGLOMERATSIYALARINI SHAKLLANTIRISH BO‘YICHA ХОРИЙИY TAJRIBALARDAN FOYDALANISH	166-172
<i>Rahmanova Rushana</i> O‘ZBEKISTONDA TURIZM RIVOJI VA KADRLAR TAYYORLASHDAGI MUAMMOLAR	173-178
<i>Хайруллоев Шахрам Yunus o‘g‘li</i> SAMARQAND VILOYATIDA XIZMAT KO‘RSATISH SOHASINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA DINAMIKASI	179-186
<i>Qodirov Bahodir Tursunovich</i> “QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARI”NING O‘ZBEKISTON IJTIMOIIY-IQTISODIY TARAQQIYOTIDAGI O‘RNI	187-192
<i>Bekjanov Dilmurad Yuldashovich, G‘oyibnazarov Muxammad Xamidbekovich</i> LIZING MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISHDA SAMARALI MARKETING STRATEGIYALARINING AHAMIYATI	193-199
<i>Masharipova Durdona</i> RAQAMLI PLATFORMALARNING GLOBAL TASHQI SAVDOGA TA‘SIRI: IMKONIYATLAR VA MUAMMOLAR	200-206
<i>Нурмухамедова Барно Исмаиловна, Урунова Гульнара Чариккулиевна</i> ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ РЕАЛИЗАЦИИ ИНИЦИАТИВНОГО БЮДЖЕТИРОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	207-213

<i>Xidirova Marg'uba Rustamovna, Zakirov Asilbek Adilovich</i> KORPORATIV BOSHQARUV MEKANIZMLARI ORQALI AKSIYADORLIK JAMIYATINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	214-218
---	---------

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Ismoilov Maxamadixon</i> TALABALARDA FALSAFIY TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISHNING DOLZARB MUAMMOLARI	219-223
<i>Shaydullayev Normuhammad</i> INSON VA JAMIYAT O'ZARO ALOQALARI: MUVOZANAT VA RIVOJLANISH	224-228
<i>Раджапбоева Хуршида Мақсудовна</i> ШАРОФ РАШИДОВ БАДИИЙ-АДАБИЙ МЕРОСИДАГИ ЭСТЕТИК КЛИШЕНИНГ УНИКАЛ ЎЗИГА ХОСЛИГИ	229-233
<i>Abdullayeva Marhabo Uskinbayevna</i> YUSUF XOS HOJIB "QUTADG'U BILIG" ASARIDA AXLOQ MASALASI.....	234-239
<i>Ризаев Илҳом</i> ТАРТИБ ВА ХАОС: ЎЗ-ЎЗИНИ ТАШКИЛЛАШТИРИШ ҒОЯЛАРИНИНГ ТАРИХИЙ ТАДҚИҚИ	240-247
<i>Niyozova Nilufar</i> OQILONA TURMUSH SHAROITINI YARATISHDA OILANING O'RNI	248-252
<i>Usmonov Farrux</i> FAN ETIKASI TUSHUNCHASINING TIZIMLI TAHLILI	253-258
<i>Mirjavxarova Feruzaxon Usmonjonovna</i> AYOLLARNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING IJTIMOY, IQTISODIY VA MADANIY ASOSLARI: TARIXDAN BUGUNGI KUNGACHA	259-266
<i>Primov Baxriddin Abdiraxmonovich</i> JAMIYAT BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA MA'NAVIY VA G'OYAVIY MEKANIZMLAR	267-272
<i>Raxmankulov Farxod Raximkulovich</i> ISLOHOTLAR JARAYONIDA MULKDORLAR QATLAMINING MILLIY O'ZLIGINI ANGLASHINING O'ZIGA XOS JIHATLARI	273-278
<i>Asatov Sodiq Safarovich</i> YANGI O'ZBEKISTONDA MILLIY VA UMUMINSONIY QADRIYATLARGA PRAGMATIK YONDASHUVLARNING IJTIMOY-FALSAFIY TAHLILI	279-284
<i>Yusupova Feruza Zoyirovna</i> AXLOQIY TAFAKKURNING TAKOMILASHUVIDA AXLOQIY IDEALGA BO'LGAN EHTIYOJ	285-290
<i>Aripova Zulfiyaxon Solijonovna</i> SINERGETIKANING FALSAFIY VA IJTIMOY DUNYOQARASHGA TA'SIRI	291-296
<i>Saodatov Alimardon Abduraxmonovich</i> YOSHLARDA TABIAT IFLOSLANISHINI OLDINI OLIH VA UNI ASRAB AVAYLASH MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH	297-302

<i>Matluba Abduqodirovna Abdalimova</i> FALSAFIY TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISHDA ANALITIK VA KRITIK YONDASHUVLAR	303-307
<i>Safarova Tumaris Rustamkulovna</i> KOTIB CHALABIYNING SHARQ ILM-FAN TARAQQIYOTIDA TUTGAN O'RNI	308-312
<i>Tursunov Muxiddin Boltaevich</i> АФСОНАВИЙ ДУНЁҚАРАШНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ ВА УНИНГ ИНСОН ТАФАККУРИГА ТАЪСИРИ	313-316
<i>Mamanov Jamoliddin Abduraximovich</i> XRISTIANLIK DININING KELIB CHIQISHI VA G'ARB DAVLATLARIGA TARQALISHI	317-326
10.00.00 - FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Karimova Ozodakhon Avazovna</i> LINGUOPRAGMATIC STUDY OF PHRASEOLOGICAL UNITS WITH A SOMATIC COMPONENT IN ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES	327-338
<i>Sayfiddinova Gulnoza</i> MILLIY UYG'ONISH DAVRI QO'QON ADABIY MUHITIDAGI AYRIM TURKUM SHE'RLARNING JANRIY XUSUSIYATLARI	339-344
<i>Abdullayev Ziyodbek Mansurovich</i> O'ZBEK VA NEMIS TILLARI ANTROPONIMIKASIDA ZAMONAVIY TENDENSIYALAR: KONTRASTIV TAHLIL	345-352
<i>Otaboyeva Mazmuna Rahimovna</i> FE'LNING SEMANTIK VA GRAMMATIK KATEGORIYALARIDAGI DARAJALANISHI: O'ZBEK VA INGLIZ TILLARI MISOLIDA	353-359
<i>Алиева Эльвина, Темирова Озода</i> ПОВЕЛЕНИЯ И ПОБУДИТЕЛЬНЫЕ ВЫСКАЗЫВАНИЯ СО ЗНАЧЕНИЕМ ЖЕЛАНИЯ В ПОЭТИЧЕСКИХ ТЕКСТАХ В. Ф. ХОДАСЕВИЧА	360-365
<i>Norqobilov Sanjar Rahmat o'g'li</i> BADIY TARJIMADA LEKSIK-GRAMMATIK TRANSFORMATSIYALAR TADQIQI (JON GRINNING "THE FAULT IN OUR STARS" ROMANINING O'ZBEK TILIGA TARJIMASI MISOLIDA)	366-372
<i>Maxmudova Farangiz Muzaffar qizi</i> SAID AHMAD HAJVIYALARIDA YUKLAMALARNING AHAMIYATI	373-378
<i>Abdumajitov Xurshid Alisher o'g'li</i> MULOQOT VA MADANIYAT SHARHIDAGI SPORT TILI	379-382
<i>Rajabova Karomat Chorshanbi qizi</i> TURKOLOGIYADA SO'ZLASHUV USLUBIGA DOIR IZLANISHLAR	383-389
<i>Abdujalilova Ruxshona Abdug'afforzoda</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA JINOIY LINGVISTIK BIRLIKLARNING SHAKLLANISHIDA STILISTIK VOSITALARNING O'RNI	390-396
<i>Xasanova Kamila Baxtiyorovna</i> STUDYING ETHNOGRAPHIC VOCABULARY IN THE UZBEK LANGUAGE	397-401
<i>Бобаева Шахноза</i> ОСОБЕННОСТИ ЯЗЫКОВЫХ ЕДИНИЦ В РЕЧИ	402-407

<i>Рузибаева Азиза Қаҳрамановна</i> АВАЗ ЎТАР ИЖОДИНИНГ ЎЗБЕК ТИЛИГА ТАЪСИРИ	408-413
<i>Umurzakova Aygul Umarovna</i> ARAB TILSHUNOSLIGIDA ZIYORAT TURIZMI TERMINOLOGIYASINING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI VA RIVOJLANISH JARAYONI	414-418
<i>Sobirova Nodirabegim Murodjon qizi, Egamberdiyeva Sarvinoz Esonali qizi</i> STILISTIK FIGURALARNING TARJIMADAGI O'ZIGA XOSLIGI	419-423
<i>Xo'jamberdiyeva Gavhar Ilhom qizi</i> INGLIZ TILIDA "CHILD" KONSEPTINI AKS ETTIRUVCHI NOMINATSIYALAR	424-427
<i>Мирзаева Феруза Самижоновна</i> ЎЗБЕК ХАЛҚ МАҚОЛЛАРИДА АНТРОПОНИМЛАРНИНГ ҚЎЛЛАНИЛИШИ	428-433
<i>Badalbayeva Maloxat Yulchiyevna</i> TRANSLATION FEATURES OF EMERGENCY TERMS IN ENGLISH AND UZBEK: A COMPARATIVE ANALYSIS	434-438
<i>Berdimurotova Sevara Maxmudovna</i> RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR SOHASIDAGI O'ZBEK VA INGLIZ TILLARIDAGI NEOLOGIZMLARNING YASALISH USULLARI VA QO'LLANILISH XUSUSIYATLARI	439-444
<i>Po'latova Sarvinoz Botir qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA ZIDDIYATLI KOMMUNIKATSIYANING LIGVISTIK EKSPERTIZASI	445-449
<i>Aripova Saodat Taxirovna</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI NIKOYALAR TARJIMASINING LINGVOKULTUROLOGIK XUSUSIYATLARI	450-453
<i>Azamatova Gulnoza</i> THE GRAMMATICAL CATEGORY OF NUMBER IN THE GERMAN LANGUAGE	454-458
12.00.00 – YURIDIK FANLAR	
<i>Мухитдинова Фирюза</i> КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ И ПОЛИТИКО-ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ СИСТЕМЫ СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ НАСЕЛЕНИЯ В НОВОМ УЗБЕКИСТАНЕ	459-465
<i>Имомниязов Дониюрбек Вахтийор о'ғ'ли</i> MULKNI BEGONALASHTIRISH SHARTNOMALARIGA OID KONSEPTUAL YONDASHUVLAR	466-470
<i>Ёкубов Шухратжон Восиджон угли</i> ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ КАК АВТОР И ИЗОБРЕТАТЕЛЬ: АНАЛИЗ ПРАВОВОЙ ЗАЩИТЫ ПРОИЗВЕДЕНИЙ И ИЗОБРЕТЕНИЙ, СОЗДАННЫХ ИИ, В РАМКАХ АВТОРСКОГО ПРАВА И ПАТЕНТНОГО ПРАВА	471-477
<i>Худайбердиева Мафтуна Зафар кизи</i> ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПРАВА ДЕТЕЙ НА БЕСПЛАТНОЕ И КАЧЕСТВЕННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ: МЕЖДУНАРОДНЫЕ ДОСТИЖЕНИЯ И АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ	478-483
<i>Begimov Rufat Musurmonovich</i> KONSTITUTSIYA – HUQUQ VA ERKINLIKLARIMIZ KAFOLATI	484-488
<i>Миножиддинов Абдурасул Баходирович</i> АЛИМЕНТ МАЖБУРИЯТЛАРНИНГ АЙРИМ МАСАЛАЛАРИ	489-494

<i>Иброҳимов Азимжон Абдумумин угли</i> “ЎЗБЕКИСТОН ФУҚАРОЛИК ҚОНУНЧИЛИГИДА КОРПОРАТИВ МУНОСАБАТЛАРГА ОИД ҚОИДАЛАРНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ: КОНЦЕПТУАЛ ЁНДАШУВ”	495-500
<i>Koryog'diyev Bobur Umidjon o'g'li</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI FUQAROLIK KODEKSINING YANGI TAHRIRI LOYIHASI BIRINCHI BO'LIM 6-BOVIDAGI KONSEPTUAL MASALALAR TAHLILI	501-507
<i>Ғайбуллаев Соҳибжон Ғайбуллаевич</i> ИЖАРА ШАРТНОМАСИГА ОИД ҚОНУНЧИЛИКНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ БЎЙИЧА АЙРИМ ЁНДАШУВЛАР	508-514
<i>Саидов Бобур Баҳромжонович</i> ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ ЗАЩИТЫ ПЕРСОНАЛЬНЫХ ДАННЫХ ПОЛЬЗОВАТЕЛЕЙ В ВЕБ-РАЗРАБОТКАХ	515-524
<i>Асадов Шаҳриддин Фаҳриддинович</i> РАҚАМЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАР АСОСИДА МАСЛАҲАТ ХИЗМАТЛАРИ КЎРСАТИШНИ ФУҚАРОЛИК-ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБГА СОЛИШ	525-529
<i>Ганиев Ниҳолбек Валиевич</i> НОТИЖОРАТ КОРПОРАТИВ ТАШКИЛОТЛАР	530-536
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Ortiqova Nargiza Akramovna</i> O'QUVCHILARDA TARBIYAVIY QADRIYATLAR MANBALARI VOSITASIDA UZLUKSIZ MA'NAVIY TARBIYANI OSHIRISHGA QARATILGAN SAMARALI PEDAGOGIK TEKNOLOGIYALAR	537-541
<i>Jamalova Nargiza Ulug'bek qizi</i> PEDAGOGIKA VA GUMANITAR FANLARINING JAMIYATDA TA'LIMNING O'ZGARISHI VA RIVOJLANISHIDA TUTGAN O'RNI	542-547
<i>Norboyev Nabijon Narziqulovich</i> SHAHMAT O'YININING SHAXS INTELEKTUAL SIFATLARINI SHAKLLANTIRISHGA TA'SIRI	548-553
<i>Batirov Behzod Baratovich</i> FIZIKA TA'LIM MAZMUNINI TABAQALASHTIRISHNING O'ZIGA XOSLIGI	554-559
<i>Razzoqova Mahliyo Qosimjonovna</i> GENDER METODINING NAZARIY ASOSLARI	560-564
<i>Xalilov Lenar Shevketovich</i> BO'LAJAK TASVIRIY SAN'AT O'QITUVCHILARIGA INNOVATSION O'QITISH USULLARINING SAMARADORLIGI VA PEDAGOGIK SHAROITLARI	565-569
<i>Turdimurodov Dilmurod Yo'ldoshevich</i> MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALAR JISMONIY TARBIYASINING PEDAGOGIK SHARTLARI	570-575
<i>Ernazarov G'olibjon Ne'matovich</i> JISMONIY YUKLAMADAN CHARCHASH VA QAYTARILISH DAVRLARINING FIZIOLOGIYASI	576-580
<i>Xudaykulova Dilbarxon Zokirovna, Erkinova Dilshoda Sherali qizi</i> BOLALARDA TADQIDIY FIKRLASH KO'NIKMALARINI SHAKLANTIRISHGA QARATILGAN PEDAGOGIK JARAYONNING ASOSIY XUSUSIYATLARI	581-586

<i>Eshdavlatov Abdullo Boybo'ri o'g'li, Uralov Sardor Abdulla o'g'li</i> TALABALARNING VOLEYBOL MASHG'ULOTLARIDA TEXNIK TAYYORGARLIGI	587-593
<i>Maxmudov Qudratbek Shavkat o'g'li</i> INGLIZ TILINI O'QITISHDA TALABALARNING MADANIYATLARARO MULOQOT KOMPETENSIYASINI TIL ELEMENTLARI ORQALI RIVOJLANTIRISH SAMARADORLIGI	594-607
<i>Mirzaeva Kamola Uralovna</i> THE ROLE OF THE FAMILY INSTITUTE IN EDUCATING A PROFESSIONAL GENERATION	608-612
<i>Tursunboyeva Mukhlisa Anvar kizi</i> BILINGUALISM AS A PROMISING FORM IN CHILDREN'S EDUCATION	613-619
<i>Ҳақназарова Нилуфар Қуранбоевна</i> ТАЪЛИМ ТРАНСФОРМАЦИЯСИ ШАРОИТИДА ПЕДАГОГ КАДРЛАР МАЛАКАСИНИ ОШИРИШНИНГ ПЕДАГОГИК ТИЗИМИНИ СТРУКТУРАВИЙ-ФУНКЦИОНАЛ ТАЪМИНОТИ	620-625
<i>Sheraliyeva Shahnoza Usmanovna</i> INGLIZ TILIDA TALABALAR YOZISH KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHDA TURLI YOZMA MATN NAMUNALARINI TAHLIL QILISHGA QARATILGAN MASHQLARNING AHAMIYATI	626-633
<i>Джанабаева Адина</i> ВОЗМОЖНОСТИ ЦИКЛА ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН В ФОРМИРОВАНИИ МЕТОДИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА	634-641
<i>Xoliqnazarov Azamat Begaliyevich</i> TALABALARNING JISMONIY TARBIYA MASHG'ULOTLARIDA KUCH QOBILİYATLARINI RIVOJLANTIRISH	642-646
<i>Elboyeva Shaxnoza</i> QASHQADARYO VILOYATIDA PEDAGOGIKA FANINING RIVOJLANISHIDA XOTIN-QIZLARNING O'RNI	647-651
<i>Садиев Валижон</i> СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К СОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ УСЛОВИЙ РАЗВИТИЯ ПАТРИОТИЧЕСКИХ КАЧЕСТВ УЧАЩИХСЯ В УСЛОВИЯХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ	652-657
<i>Pulatova Muhabbat Egamberdievna</i> UZLUKSIZ KASBIY RIVOJLANTIRISH JARAYONIDA O'QITUVCHILARDA INNOVATSION KOMPETENSIYANI SHAKLLANTIRISH STRATEGIYASI	658-663

Received: 10 November 2024
Accepted: 15 November 2024
Published: 25 November 2024

Article / Original Paper

SOCIAL, ECONOMIC, AND CULTURAL FOUNDATIONS OF WOMEN'S EMPOWERMENT: FROM HISTORY TO THE PRESENT

Mirjavkharova Feruzakhon Usmonjonovna,
independent researcher of Fergana State University

Abstract. The article examines the factors leading to women's economic freedom, their support in the labor market and workplaces, economic policies and their role in society, and how these changes affect the development of society. Also included are cultural values, traditional norms, and cultural initiatives undertaken to combat them. Today, the results of global and national initiatives to ensure gender equality and reduce violence against women are discussed. The article emphasizes the importance of supporting women as an integral part of development in all spheres of society and reflects on the measures that need to be implemented in this regard in the future.

Key words: women's support, social equality, economic freedom, gender equality, historical development, women's rights, cultural values, women's protection, labor market, women's social protection

AYOLLARNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING IJTIMOIIY, IQTISODIY VA MADANIY ASOSLARI: TARIXDAN BUGUNGI KUNGACHA

Mirjavxarova Feruzaxon Usmonjonovna,
Farg'ona davlat universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Maqolada, xotin-qizlarni iqtisodiy erkinlikka erishish yo'lidagi omillar, ularni mehnat bozori va ish joylarida qo'llab-quvvatlash, iqtisodiy siyosatlar va jamiyatdagi roli hamda bu o'zgarishlarning jamiyat taraqqiyotiga qanday ta'sir ko'rsatayotgani o'rganiladi. Shuningdek, madaniy qadriyatlar, an'anaviy normativlar va ular bilan kurashish uchun amalga oshirilgan madaniy tashabbuslar ham kiritiladi. Bugungi kunda gender tengligini ta'minlash va xotin-qizlarga qarshi zo'ravonlikni kamaytirish bo'yicha global va milliy miqyosdagi tashabbuslarning samarasi haqida ham so'z yuritiladi. Maqola ayollarni qo'llab-quvvatlashning ahamiyatini jamiyatning barcha sohalaridagi taraqqiyotning ajralmas qismi sifatida ta'kidlaydi va kelajakda bu borada amalga oshirilishi zarur bo'lgan chora-tadbirlar haqida fikr yuritadi.

Kalit so'zlar: ayollarni qo'llab-quvvatlash, ijtimoiy tenglik, iqtisodiy erkinlik, gender tengligi, tarixiy rivojlanish, ayollarning huquqlari, madaniy qadriyatlar, ayollarni himoya qilish, mehnat bozori, ayollarni ijtimoiy himoya qilish.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4SI9Y2024N37>

Kirish. Ayollarni qo'llab-quvvatlashning ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy asoslari millatlar va xalqlar rivojlanishining ajralmas qismi sifatida shakllangan. Har bir jamiyatda ayolning o'rni, uning jamiyatdagi roli va huquqlari tarix davomida o'zgarib borgan, ayniqsa, zamon o'tishi bilan dunyo miqyosida gender tengligi masalasi jiddiy ravishda ko'tarildi. Ayollarni qo'llab-quvvatlash faqatgina ularga adolatli imkoniyatlar yaratish bilan cheklanmaydi, balki bu

jamiyatning yanada barqaror va farovon rivojlanishini ta'minlashga yordam beradigan strategiya sifatida ko'riladi.

Tarixiy manbalarda ayollarning oila va jamiyatdagi o'rne alohida ta'kidlanadi. Eng qadimgi davrlardan boshlab, ayollar oilaning mustahkamligi va avlodlarning tarbiyasiga mas'uliyatli ravishda ta'sir ko'rsatib kelganlar. Ular o'z oilalari va jamiyatlari uchun kurashib, ko'pincha erkaklar bilan teng huquqlarga ega bo'lmasalar ham, o'z yurtlarini, o'z xalqini himoya qilishda faol ishtirok etganlar. Ayollar qadimdan o'z oilalari, jamiyatlari va davlatlari uchun, ayniqsa, inqilobiy davrlarda, urushlarda yoki siyosiy o'zgarishlar paytida, alohida ahamiyat kasb etgan. Bunday tarixiy kontekstda ayollarni qo'llab-quvvatlashning ijtimoiy va madaniy asoslari shakllanib, keyinchalik iqtisodiy hamkorlikni ta'minlashda mustahkam poydevor yaratdi.

Ayniqsa, XX asrda ayollarning jamiyatdagi o'rne, huquqlari va imkoniyatlari sezilarli darajada o'zgardi. Ayollarning siyosatga, iqtisodiy jarayonlarga va ijtimoiy hayotga faol ravishda aralashishlari, ularga saylov huquqining berilishi, ta'lim olish imkoniyatlarining oshishi kabi muhim qadamlar atrof-muhitda tenglikni yaratish, jamiyatni yanada rivojlantirish va jamiyatdagi ayrim stereotiplarga qarshi kurashish bo'yicha mustahkam asoslarni yaratdi.

Bugungi kunda ayollar faqatgina oila va farzand tarbiyasiga mas'ul emas, balki davlat boshqaruviga, iqtisodiy faoliyatga, san'atga va ilm-fanga faol hissa qo'shadigan jamiyatning ajralmas qismlariga aylandilar. Ayollarni qo'llab-quvvatlash – bu jamiyatda adolatli va barqaror rivojlanishni ta'minlashning asosiy omillaridan biridir.

Ayollarni qo'llab-quvvatlashning iqtisodiy asoslari ham juda muhimdir. Agar ayollar jamiyatning iqtisodiy faoliyatiga to'liq jalb qilinsa, ular nafaqat o'z oilalarining farovonligini oshiradilar, balki butun jamiyatga katta foyda keltiradilar. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ayollarning iqtisodiy ishtirokini oshirish, nafaqat ularning shaxsiy farovonligini yaxshilaydi, balki butun jamiyatni barqaror va izchil rivojlantirishga olib keladi. Jamiyatda ayollarning rolini tan olish va ularni qo'llab-quvvatlash, ularga teng huquqlar berish – bu nafaqat huquqiy, balki iqtisodiy jihatdan ham samarali strategiyadir.

Bundan tashqari, ayollarni qo'llab-quvvatlashning madaniy asoslari ham jiddiy ahamiyatga ega. Har bir millatning madaniyati, an'analari va qadriyatlari ayollarni qanday e'zozlash va hurmat qilishiga bevosita ta'sir qiladi. Ayollar jamiyatning ma'naviy yuksalishida, an'analarini saqlab qolish va yangi qadriyatlarni shakllantirishda alohida rol o'ynaydi. Ularning madaniy hayotdagi ishtiroki nafaqat milliy qadriyatlarni yashashda, balki global madaniy xazinaning bir qismi sifatida muhimdir.

Bularning barchasi ayollarni qo'llab-quvvatlashning ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy jihatlarini o'zaro bog'lab, ularning jamiyatdagi o'rne va roli davomiy ravishda kuchayib borayotganini ko'rsatadi. Maqsad, faqatgina ayollarni o'z huquqlariga erishishlari uchun sharoit yaratish emas, balki ular jamiyatning barcha sohalarida faol ishtirok etishlarini ta'minlashdir.

Ushbu maqolada ayollarning jamiyatdagi o'rne, ularni qo'llab-quvvatlashning ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy asoslari haqida batafsil tahlil qilinadi. Tarixdan bugungi kungacha bo'lgan davrda ayollarning o'rne qanday rivojlanib borganini, ularni qo'llab-quvvatlashning jamiyat uchun qanday ahamiyatga ega ekanini ko'rsatishga harakat qilamiz. Bu orqali ayollarning jamiyatdagi roli va ularning huquqlarining kengayishi, nafaqat ularning o'zi, balki butun insoniyatning rivojiga qanday ta'sir ko'rsatishini tushunishga yordam beramiz.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Ayollarni qo'llab-quvvatlashning ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy asoslari haqida adabiyotlar tahlilini amalga oshirishda O'zbekiston va xorij olimlarining ilmiy ishlaridan foydalanish zarur. Bu sohada ko'plab tadqiqotlar va ilmiy asarlar mavjud bo'lib, ular ayollarning jamiyatdagi o'rni, huquqlari, iqtisodiy ishtiroki, ta'lim, sog'liqni saqlash, siyosatdagi roli va boshqa ko'plab sohalarda muhim o'rin tutadi. Quyida bu mavzu bo'yicha ba'zi asosiy adabiyotlar va tahlil qilinadigan jihatlar keltirilgan:

Rano Nuralieva o'z ilmiy ishlarida o'zbek ayollarining huquqlarini himoya qilish, ularning jamiyatdagi o'rni va statusini ko'rib chiqadi. U O'zbekistonda ayollarning ijtimoiy himoyasi va turmush sharoitlarini yaxshilashga doir qonuniy va ijtimoiy chora-tadbirlarni tahlil etadi. Dilorom Kholmiraeva esa, ayollarning oiladagi o'rni, gender tengligi va jamiyatda ayollarga nisbatan stereotiplarni o'zgartirishga qaratilgan tahlillarni olib boradi.

Xorij olimlaridan Judith Butler "Gender Trouble" asarida genderning ijtimoiy konstruktsiya sifatida shakllanishi va ayollarga nisbatan stereotiplarning ijtimoiy rolini tahlil qiladi.

Amartya Sen "Development as Freedom" asarida ayollarni iqtisodiy va ijtimoiy jihatdan qo'llab-quvvatlashning ahamiyatini ko'rsatadi. Uning fikricha, ayollarga imkoniyatlar yaratish, ularning iqtisodiy ishtirokini oshirish jamiyatning umumiy taraqqiyotiga olib keladi.

Ayollarni qo'llab-quvvatlashning ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy asoslarini o'rganish ko'plab ilmiy yondashuvlarni, jumladan, gender tengligi, iqtisodiy imkoniyatlar va madaniy normativlar kabi masalalarni o'z ichiga oladi. O'zbek olimlarining ishlarida milliy xususiyatlar va o'zbek jamiyatidagi o'ziga xos masalalar ko'rib chiqilsa, xorij olimlarining asarlari global miqyosda ayollarni qo'llab-quvvatlashning umumetnik yondashuvlarini tahlil qiladi.

Muhokama. Insoniyat bugungi kunga qadar ulkan ijtimoiy o'zgarishlar va siyosiy inqiloblar, ilmiy-texnikaviy taraqqiyot va globalashuv davrini boshdan kechirdi. Ushbu tarixiy jarayonlar barcha sohalarga xususan, ayollarning jamiyatdagi mavqeyiga ham jiddiy ta'sir o'tkazdi. Quldorlik davridan to bugungi davrgacha ayollarning jamiyatdagi o'rni bosqichma bosqich yuksalib borgan bo'lsada, uning tubdan o'zgartirish davri XX asrga to'g'ri keladi. O'tgan asr davomida yuz bergan tarixiy o'zgarishlar jamiyatning turli sohalarda ayollarning rolini sezilarli darajada o'zgartirdi. Ayollarning huquqiy maqomida tub o'zgarishlar ro'y berdi, gender tengligi g'oyasi odamlar ongini zabt eta boshladi. Aynan, XX asrda dunyoning aksariyat mamlakatlarida ayollar birinchi marta saylov huquqini qo'lga kiritdilar va siyosiy jarayonlarning to'liq ishtirokchisiga aylandilar. Ko'pgina demokratik mamlakatlarda, jumladan, Buyuk Britaniya va Amerika Qo'shma Shtatlarida ayollar birinchi jahon urushigacha ovoz berish huquqini qo'lga kirita olishmadi. 1893-yil 19-sentyabrda gubernator lord Glazgo yangi saylov to'g'risidagi qonunni imzoladi. Ushbu muhim qonunchilik natijasida Yangi Zelandiyada ayollar parlament saylovlarida ovoz berish huquqiga ega bo'lgan dunyodagi birinchi davlatga aylandi. Bu yutuq Keyt Sheppard boshchiligidagi saylovchilarning ko'p yillik sa'y-harakatlari natijasi edi. 1891-, 1892- va 1893-yillarda ular parlamentni ayollarga ovoz berish huquqini berishga chaqirgan bir qator ommaviy petitsiyalarni tuzdilar.¹

So'ngi yillarda saylovda ayollar qatnashish kerakmi yoki yo'qmi degan savollarga umuman o'rin qolmagan. Ayollar nafaqat saylash, balki saylanish huquqiga ham ega bo'ldilar. Hozirda ayollar barcha mamlakatlar parlamentlari va hukumatlarida o'zlarining munosib

¹ New Zealand women and the vote, URL: <https://nzhistory.govt.nz/politics/womens-suffrage>, (Manatū Taonga — Ministry for Culture and Heritage), updated 19-Sep-2023

o‘rin;ariga ega. UPA Parline: Global data national parliaments tashkilotining internet saytlarida berilgan ma‘lumotlarga ko‘ra, milliy parlamentlarda ayollar ulushi 2024-yil iyun holatiga ko‘ra 26,9 foizni tashkil etmoqda, 1997-yil 1-yanvar holatiga xuddi shu ko‘rsatgich taxminan 11 foizni tashkil etgan.¹ 2024-yil iyun oyi hisobiga ko‘ra, Ruanda parlamentida 2018-yilgi saylovlardan so‘ng ayollar 61,3% ni tashkil etdi va bu ko‘rsatkichlar bo‘yicha dunyoda birinchi o‘rinni egalladi. O‘zbekiston 2019-yilgi saylovlardan so‘ng, parlamentning quyi palatasidagi ayollarning ulushi 34,6 foizni tashkil etib, dunyo reytingida 47 o‘rinda turibdi.

Tarixiy tahlillardan ko‘rish mumkinki, dunyo miqyosida ayollar va erkaklar teng huquqliligi rasman XX asrda tan olingan va huquqiy jihatdan e‘tirof etilgan bo‘lsa ham, ayollar insoniyatning ko‘p ming yillik tarixida eng keskin vaziyatlarda o‘z oilasi va jamiyat manfaatlarini doimo erkaklar bilan bir safda turib, himoya qilganlar. Ayol doimo jamiyatning eng muhim a‘zosi va ustunlaridan biri bo‘lib kelgan. Zero, muhtaram Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev ta‘kidlaganidek, “Oila va jamiyat ustuni, hayotimizning fayzi va ko‘rki bo‘lgan xotin-qizlarni e‘zozlash, ularga hurmat va ehtirom ko‘rsatish xalqimiz uchun azal-azaldan buyuk qadriyat bo‘lib kelgan va shunday bo‘lib qoladi”²

Ayollarning jamiyatda tutgan o‘rni va ijtimoiy-siyosiy, ma‘naviy jarayonlardagi ishtiroki ko‘plab tarixiy manbalarda e‘tirof etilgan. Xususan, davlatchiligimiz va milliy-madaniy taraqqiyot tarixini o‘rganish bo‘yicha eng muhim manbalardan biri bo‘lgan “Avesto”da ayollarning oila va jamiyatdagi o‘rni haqida atroflicha bayon etilgan.

“Markaziy Osiyo xalqlarining “Alpomish”, “Kuntug‘mish”, “Go‘r o‘g‘li”, “Oysuluv”, “Layli va Majnun”, “Yusuf va Zulayho”, “Manas” kabi dostonlarida erkak va ayol o‘rtasidagi sof insoniy munosabatlar, muhabbat, sadoqat, yorga vafo mavzusi yoritilgan. Ayol doimo erkak kishiga sodiq do‘st va yor, oqila, topqir, oilaviy tinchlikning posboni sifatida ulug‘langan, jamiyat hayotida faol inson sifatida gavdalantirilgan.”³ Asrlar davomida bunday dostonlar jamiyatda ayolga oilaning teng a‘zosi, farzandlar tarbiyasida muhim asos, davlat boshlig‘ining ishonchli maslahatchisi sifatida qarashlariga muhim omil vazifasini o‘tab keldi.

Boy tariximizda nafaqat oila taqdiri, balki butun millatlar, davlatlar taqdiriga katta ta‘sir o‘tkaza olgan, buyuk va qudratli ayollar juda ko‘p bo‘lgan. Ular davlat rahbari, maslahatchi, yetuk olim, shoira sifatida tarixiy taraqqiyot va o‘zgarishlarning asosiy harakatlantiruvchi kuchlari bo‘lgan. Misol uchun, To‘maris qadimiy massaget qabilalarining, Zinoviya qadimiy Palmiraning hukmdorlari bo‘lishgan. Ro‘yxatni ispan qirolichasi Izabella, arman malikasi Tamaralar bilan davom ettirish mumkin. Bunday kuchli va shijoatli ayollar tarix sahnasida munosib o‘ringa ega bo‘lishgan va tarixiy taraqqiyotga sezilarli darajada ta‘sir ko‘rsatishgan.

Nafaqat Sharq xalqlari balki butun dunyo tarixchilari nazariga tushgan To‘maris va uning jasorati haqida fikr-mulohazalar juda ko‘plab tarixiy manbalarda uchraydi⁴.

Yunon tarixchisi Gerodotning yozishicha, “o‘sha davrda Eronda yuzaga kelgan ahamoniylar saltanati juda katta hududlar– Midiya, Lidiya va Bobilni egallagan. Shunday katta hududni zabt etgan ahamoniylar saltanati hukmdori Kir II o‘zining qariyb ikki yuz ming kishilik lashkari bilan mamlakatimiz hududiga hujum qilganida, massagetlar qabilasi boshlig‘i To‘maris

¹ UPA Parline: Global data national parliaments: Women in national parliaments. <http://archive.ipu.org/wmn-e/arc/world010197.htm>

² Mirziyoyev Sh.M. Ayollarimizning baxti – xalqimiz, jamiyatimizning baxtidir // Xalq so‘zi, 2018, 8 mart.

³ Kayumova, G. N. (2024). Sharq mutafakkirlarining oila mustahkamligining me‘zonlari xususidagi qarashlari. *International sciences, education and new learning technologies*, 1(5), 28-31.

⁴ Геродот, История (в девяти книгах), Л., 1972; Ўзбекистон тарихи — давлат ва жамият тараққиёти, 1 қисм, Тўмарис, 2000.

bilan to'qnashadi. Kir II ning o'z nikohiga olish taklifini rad etgan To'marisning o'g'li xiyla bilan qo'lga olinadi. Lekin To'maris dushmanga yon bermay, uni jangga chaqiradi. Yunon tarixchilarining e'tirof etishicha, To'maris boshchiligidagi massagetlar ahamoniylarga shunchalik qaqshatqich zarba beradilarki, natijada dushmanning bitta ham jangchisi omon qolmaydi. Bu hol juda qadimdan o'q mamlakatimizda nihoyatda jasur, erksevar, harbiy mahorati yuksak va boshqaruv qobiliyati kuchli ayollar bo'lganligidan dalolat beradi".¹

Keyingi davrlarda ham ayollar davlat va jamiyat boshqaruvida, ijtimoiy-madaniy munosabatlarda faol bo'lganlarini VII o'rtalari Buxoroni boshqargan malika Qabaj xotun misolida ko'rishimiz mumkin. Malika zukko, adolatli va xalqparvarlik bilan davlatni boshqargan. Davlat boshqaruv juda mas'uliyat bilan yondashgan.

Tariximizdan bunday malikalarga juda ham ko'plab namunalar keltirishimiz mumkin. Ayniqsa Temuriylar davrida ayollarning ijtimoiy-siyosiy faolligi yanada ortganligini ko'rishimiz mumkin. Bunga albatta, Amir Temurning ayollarga nisbatan yuksak ehtirom va ishonch bilan munosabatda bo'lganligi sabab bo'lgan, deyish mumkin.

Amir Temur o'z faoliyati davrida ayollarning oila, jamiyat va davlat hayotidagi ahamiyatini teran tushungan, o'g'illari va nabiralariga kelin tanlash ishiga davlat ishi darajasida qaragan. "O'g'illarim, nabiralarim va yaqinlarimni uylantirmoq tashvishida kelin izlamoqqa e'tibor berdim. Bu ishni davlat yumushlari bilan teng ko'rdim. Kelin bo'lmishning nasl-nasabini, yetti pushtini surishtirdim. Xos odamlar orqali sog'liq-salomatligini, jismonan kamolotini aniqladim. Kelin bo'lmish nasl-nasabi, odob-axloqi, sog'lom va baquvvatligi bilan barcha qusurlardan xoli bo'lsagina el-yurtga katta to'y-tomosha berib, kelin tushirdim"². Balki, shu sababli temuriy malikalar orasidan ko'plab kuchli ayollar chiqqan. Amir Temurning rafiqasi Saroymulk xonim, Shohruh Mirzoning rafiqasi Gavharshod begim, Xalil Sulton Mirzoning xotini Shod Mulk Xotun, Husayn Bayqaroning xotini Xadicha begim, Zahiriddin Muhammad Boburshohning qizi Gulbadan begim, Shox Jahonning xotini Mumtoz Mahal va boshqalar. Ushbu ro'yxatni yana uzoq davom ettirish mumkin. Temuriy malikalar haqida ko'plab asarlarda qiziqarli ma'lumotlar mavjud. "Nizomiddin Shomiyning "Zafarnoma", Sharofiddin Ali Yazdining "Zafarnoma", Ibn Arabshohning "Ajoyib ulmakdur fi axbori Taymur", Zahiriddin Muhammad Boburning "Boburnoma", Xondamirning "Habib us-siyar fi axbor afrod ul-bashar", Gulbadan begimning "Humoyunnoma" kabi asarlar shular jumlasidandir".³

Bu malikalar orasidan Bibixonim (Saroymulk xonim) faoliyatiga alohida to'xtalib o'tish zarur. Ushbu tahlil bizga tarixiy jarayonlarda ayollarning roli qanday bo'lganligini yanada ochiqalaydi. O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasida keltirilishicha: "Bibixonim o'z zamonasining yuksak idrokli, farosatli, tadbirkor, maslahatdon va yetuk aql-zakovat sohibasi, shuningdek, husn-latofat bobida ham Benazir edi. Bibixonim insonparvar, vatanparvar, mamlakatning siyosiy-ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy hayotidan yaxshigina xabardor bo'lgan"⁴. Tarixiy manbalarda keltirilishicha, Bibixonim ilm-ma'rifatga alohida e'tibor berib, ilm olish istagida bo'lgan ilmi toliblarga har doim xomiylik qilgan. Bibixonim o'z mablag'lari hisobidan

¹ Абулова М. "O'zbek" davlatchiligi tarixida ayollarning o'rni va roli //Цифровизация современного образования: проблема и решение. – 2023. – Т. 1. – №. 1. – С. 53-57.

² Amir Temur o'g'itlari, – Т.,1992, 58-bet.).

³ Файзиев Турғун, Темурий маликалар. Рисола. Т., А. Қодирий номидаги халқ мероси нашриёти, 1994, 3 б.

⁴ Ўзбекистон миллий энциклопедияси. "Ўзбекистон миллий энциклопедияси" Давлат илмий нашриёти. Тошкент. 299 bet.

Samarqandda onasining xotirasiga bag'ishlab katta madrasa qurdirgan¹. Ushbu faoliyatni o'sha davrda ilm olishga intilgan yoshlarni qo'llab-quvvatlash uchun qilingan eng yuksak namunalardan biri sifatida baholash mumkin. Bibixonim madrasasi o'z davrining yetakchi oliy dargohlaridan hisoblangan va u yerda minglab yoshlar ta'lim olgan.²

Amir Temurning shavkatli davlatchiligida Bibixonimning ham alohida orni bor deyish mumkin. Ko'plab harbiy yurishlarida Bibixonim Sohibqironga hamrohlik qilgan. Tarixchi T.Fayziyevning asrlarida keltirilishicha: "tarixiy manbalarning yakdillik bilan bergan ma'lumotlariga ko'ra, o'ta ziyrak, tadbirkor Saroy Mulk xonim saltanatni boshqarishda vujudga kelgan ayrim muammolarni hal qilishda o'zining oqilona maslahatlari bilan faol qatnashgan. Amir Temur Saroy Mulk xonimga oshkora bo'ysunmasa-da, biroq uning oqilona maslahatlariga o'zida qandaydir ehtiyoj sezib turgan"³.

Amir Temur va Bibixonim munosabatlari, malikaning davlat siyosati va boshqaruvidagi ishtiroki haqida juda ham ko'plab tarixiy faktlar bilan birgalikda xalq og'zaki ijodida juda ham ko'p rivoyatlar mavjud. Amir Temur Eronga qarshi yurish boshlaganda, Isfahonning qamali ko'pga cho'zilib, qo'shinni ozuqa bilan ta'minlashga mablag' yetishmay qoladi. Nihoyat, Amir Temur Samarqandga chopar yo'llab, Saroy Mulk xonimga maktub jo'natadi. Maktub qisqa bo'lib, "Qo'shinning zaxirasi tugadi, xazinadan zar yuboring", deyilgandi. Saroy Mulk xonim maktub mazmunidan ogoh bo'lgach, maktubning orqa tomoniga "Ulug' amir, zaringiz tugagan bo'lsa, siyosatingiz ham tugadimu?" — deb yozadi va uni choparga tutqazadi. Amir Temur maktubni olgach, Saroy Mulk xonimning kinoyali fikrini o'ylab-o'ylab, nihoyat bir qarorga keladi: lashkargohda so'yib yeyilgan qo'y, qoramol, ot va tuya suyaklarini o'sha kuniyoq yig'dirib, turli hajmlarda qirqtirib, katta hajmdagisiga katta qiymat, kichigiga kichik qiymat belgilab, unga po'lat muhrni qizdirib tang'a bostiradi hamda muvaqqat pul o'rnida muomalaga kiritishga farmon beradi. Natijada, qo'shni shahar va qishloqlarda suyak pulga qo'shin uchun oziq-ovqat sotib olinadi. Tez kunda Isfahon shahri taslim bo'lgach, suyak pullar zar bilan almashtiriladi.

Keyingi davrlarda ham ayollar adabiyot, san'at, madaniyat va ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarda juda faol bo'lishgan. Bu harakatlar XIX asr oxirlari va XX asr boshlarida yanada jadallashgan. Jadidchilik harakati vakillari bu davrda jamiyatning umumiy savodxonligini oshirish, ijtimoiy-iqtisodiy, madaniy muammolarni hal etishga qaratilgan yuksak maqsadlar bilan sug'orilgan g'oyalar atrofida birlashishgan. Nozimaxonim, Ra'noxonim, Xayriniso Majidova, Maryam Sultonmurodova, Tojiyaxonim, Soliyaxon Abduxoliq qizi, Matluba Muhammedova, Layloxonim va boshqa yana ko'plab ayollar jadidchilik harakati g'oyalarini keng yoyish uchun maorif, tibbiyot, madaniyat va san'at sohalarida jonbozlik ko'rsatishgan.

Natijalar. Bugungi kunga kelib, ayollar faqat oila bekasi, tarbiyachigina emas, u jamiyatning barcha sohalarida jonbozlik ko'rsatuvchi faol inson. Ayol kishi tabiatan nafis, mehribon, san'atga oshufta, jonkuyarlik kabi fazilatlar bilan ko'p sohalarda namuna bo'la oladi. Nima uchun ayollarni qo'llab-quvvatlash masalasiga davlat siyosati darajasida e'tibor qaratamiz? Chunki, oiladagi maishiy yumushlar, xo'jalik yuritish va farzand tarbiyasining

¹ Руи Гонсалес де Клавихо. Дневник путешествия в Самарканд ко двору Тимура (1403-1406). М., 1990, с.211, Зоҳидов П., Темур даврининг меъморий қаҳқашони. Т., 1996.

² Вамберн, Ҳерман. Бухоро ёхуд Мовароуннаҳр тарихи. Китобдан парчалар /Тўпл.: С. Аҳмад/. — Т.: Адабиёт ва санъат нашриёти, 1990. 96 бет.

³ Файзиев Турғун, Темурий маликалар. Рисола. Т., А. Қодирий номидаги халқ мероси нашриёти, 1994, 6 б.

aksariyat yuki ayollarga tushadi, bu ayniqsa sharqona oilaviy an’alarda yaqqol ko’zga tashlanadi. Jamiyatda muvaffaqiyatga erishgan ayollarning bosib o’tgan yo’liga e’tibor berilsa, ularning orqasida doimo ularni qo’llab-quvvatlab turadigan yaqinlari yoki ma’lum bir ijtimoiy sharoit yuzaga kelganligi bilan izohlash mumkin.

So’ngi yillarda ayollarning barcha sohalar kabi rahbarlik lavozimlarida ham ulushlari ortdi. Rahbar sifatida ayollar talabchanlik, mehnatsevarlik, jonbozlik, insonparvarlik fazilatlarini namoyon etishmoqda. Mamlakatimizda rahbar ayollarning ulushi 27 foizga yetdi.

Quyida ba’zi manbalarga murojaat qilgan xolda fikrimizni asoslaymiz:

O’zbekiston Oliy Majlisning Qonunchilik palatasida ayollar soni 2024-yilga kelib, umumiy deputatlarning 22% ni tashkil etmoqda. 2019-yilda bu raqam 17% edi. 2024-yilda Oliy Majlis Senatida 25% ayollar ishtirok etmoqda.¹ Mahalliy kengashlar va boshqaruv tizimida ayollar soni 2023-yilga kelib 30% ni tashkil etmoqda. Bu, O’zbekistonda ayollarning siyosiy ishtirokini oshirishga qaratilgan kengaytirilgan tashabbuslarning natijasidir.

Ayollarni qo’llab-quvvatlash va gender tenglikka oid davlat siyosatini amalga oshirish asnosida Ayollarni siyosiy va ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishini ta’minlash uchun 2016-yilda “Ayollarni qo’llab-quvvatlash va gender tengligini ta’minlash komissiyasi” tashkil etildi.

O’zbekistonda 2020-yilda “Ayollarga nisbatan zo’ravonlikni oldini olish va gender tengligini ta’minlash” bo’yicha yangi qonunlar va dasturlar qabul qilindi. Bu qonunlar ayollarga qarshi zo’ravonlikni kamaytirish va ularning huquqlarini himoya qilishga qaratilgan.²

O’zbekistonda ayollarning tadbirkorlik sohasidagi faolligi oshmoqda. 2023-yilda ayollar o’rtasida tadbirkorlik darajasi 23% ni tashkil etdi. Bu 2018-yilda 14% edi. Ayollarga tadbirkorlik faoliyatida yordam berish maqsadida davlat tomonidan maxsus grantlar va moliyaviy qo’llab-quvvatlash dasturlari ishlab chiqilgan.³

O’zbekiston BMTning “Ayollarni qo’llab-quvvatlash dasturi” (UN Women) bilan hamkorlikda ayollarning siyosiy, ijtimoiy va iqtisodiy huquqlarini kengaytirish bo’yicha ko’plab tashabbuslarni amalga oshirmoqda. O’zbekistonning BMT va boshqa xalqaro tashkilotlar bilan hamkorligi natijasida gender tenglikni ta’minlash, ayollarning huquqlarini himoya qilish va ijtimoiy himoyaga oid ko’plab xalqaro shartnomalar ratifikatsiya qilindi.⁴

Bundan tashqari, nodavlat muassasalar tomonidan ham ayollar faolligini qo’llab-quvvatlaydigan juda ham ko’plab loyihalar ishlab chiqilmoqda. Shulardan bir “SelfMama Uzbekistan” loyihasidir. Ushbu loyiha doirasida O’zbekistonda ilk bor ayollar karyera forumi (Uzbekistan Women Career Forum – 2021) o’tkazildi. Ushbu forumda o’zining sohasida yetuk marralarga erishgan, ijtimoiy faol ayollar, olimlar, tajribali ayollar yoshlarga o’zlarining tajriba va fikr-mulohazalari bilan o’rtoqlashishdi. Ular ayollar jamiyatda oila mustahkamligi va farzandlar tarbiyasida qanday rol o’ynasalar, millat va mamlakat rivojida ham ana shunday muhim o’rnolari borligini alohida ta’kidlashdi.

Xulosa. O’zbekistonda ayollarning siyosiy va ijtimoiy faolligi sezilarli darajada oshmoqda. Ayollarning siyosiy hayotda ishtiroki, iqtisodiy faoliyatga qo’shgan hissasi, hukumat tomonidan gender tengligini ta’minlash borasida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar so’nggi yillarda sezilarli darajada yaxshilandi. Biroq, hali ham bu sohada amalga oshirilishi kerak bo’lgan ko’plab islohotlar va tashabbuslar mavjud.

¹ O’zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi rasmiy veb-sayti, [oliymajlis.uz](<https://www.oliymajlis.uz>)

² O’zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy sayti, [president.uz](<https://www.president.uz>)

³ O’zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo’mitasi, [stat.uz](<https://www.stat.uz>)

⁴ BMTning O’zbekistondagi vakolatxonasi, [unwomen.org](<https://www.unwomen.org>)

Adabiyotlar/Literatura/References:

1. New Zealand women and the vote, URL: <https://nzhistory.govt.nz/politics/womens-suffrage>, (Manatū Taonga — Ministry for Culture and Heritage), updated 19-Sep-2023
2. UPA Parline: Global data national parliaments: Women in national parliaments. <http://archive.ipu.org/wmn-e/arc/world010197.htm>
3. Mirziyoyev Sh.M. Ayollarimizning baxti – xalqimiz, jamiyatimizning baxtidir // Xalq so‘zi, 2018, 8 mart.
4. Kayumova, G. N. (2024). Sharq mutafakkirlarining oila mustahkamligining me‘zonlari xususidagi qarashlari. International sciences, education and new learning technologies, 1(5), 28-31.
5. Геродот, История (в девяти книгах), Л., 1972; Ўзбекистон тарихи — давлат ва жамият тараққиёти, 1қисм, Тўмарис, 2000.
6. Абулова М. “O‘zbek” davlatchiligi tarixida ayollarning o‘rni va roli //Цифровизация современного образования: проблема и решение. – 2023. – Т. 1. – №. 1. – С. 53-57.
7. Amir Temur o‘g‘itlari, – Т.,1992, 58-bet.).
8. Файзиев Турғун, Темурий маликалар. Рисола. Т., А. Қодирий номидаги халқ мероси нашриёти, 1994, 3 б.
9. Ўзбекистон миллий энциклопедияси. «Ўзбекистон миллий энциклопедияси» Давлат илмий нашриёти Тошкент. 299 bet.
10. Руи Гонсалес де Клавихо. Дневник путешествия в Самарканд ко двору Тимура (1403-1406). М., 1990, с.211, Зоҳидов П., Темур даврининг меъморий қаҳқашони. Т., 1996.
11. Вамберн, Ҳерман. Бухоро ёхуд Мовароуннаҳр тарихи. Китобдан парчалар /Тўпл.: С. Аҳмад/.— Т.: Адабиёт ва санъат нашриёти, 1990. 96 bet.
12. Файзиев Турғун, Темурий маликалар. Рисола. Т., А. Қодирий номидаги халқ мероси нашриёти, 1994, 6 б.
13. O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi rasmiy veb-sayti, [oliymajlis.uz](<https://www.oliymajlis.uz>)
14. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy sayti, [president.uz] (<https://www.president.uz>)
15. O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi, [stat.uz](<https://www.stat.uz>)
16. BMTning O‘zbekistondagi vakolatxonasi, [unwomen.org](<https://www.unwomen.org>)

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ S/9 (4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).